

COPIUS: Erfarenhetsåterföring

Medfinansierat av
EU-programmet
Erasmus+

COPIUS: Erfarenhetsåterföring

Typ av output: Studier / analys – riktlinjer för god praxis / rapport

Europeiska Kommissionens stöd åt framställningen av detta dokument utgör inte ett godkännande av dess innehåll, vilket endast återspeglar upphovsmännens åsikter, och Kommissionen kan inte hållas ansvarigt för någon användning av informationen i det.

**2021
Uppsala**

- 1. Inledning**
- 2. Tidigare projekt**
- 3. Studenterfarenheter**
- 4. Personalerfarenheter**
- 5. Erfarenhetsåterföring från projektaktiviteter**
- 6. Slutsatser**

1. Inledning

COPIUS - Community of Practice in Uralic Studies var ett strategiskt partnerskap som fortlöpte mellan 2018 och 2021 och som finansierades av Erasmus+. Det var en allians mellan nio europeiska universitet med institutioner eller institut ägnade åt finsk-ugriska/uraliska studier, vars mål var att omvandla existerande förbindelser mellan de deltagande institutionerna till ett hållbart nätverk för såväl studenter som personal. Vi anser att denna strävan för internationalisering är ett nödvändigt steg i utvecklingen av en lågvolymdisciplin såsom uraliska studier.

Lågvolymdiscipliner är, som namnet antyder, sådana forskningsgrenar vid universitet och andra lärosäten som har ett relativt lågt antal studenter och följaktligen oftast också ett lågt antal lärare och forskare. Dessa ämnen är vidare oftast representerade endast vid ett par universitet inom ett och samma land, ofta endast ett eller två, och de utgör därför ämnen som i stor utsträckning hotas av ekonomiska utmaningar och rationaliseringsiver. Typiska lågvolymdiscipliner vid europeiska universitet är exempelvis arkeozoologi, futurologi, glaciologi, musikterapi, ortodox teologi och sportekonomi – samtliga ämnen som i stor utsträckning representerar äldre vetenskapstraditioner, och som inte lockar stora mängder forskare. Detta till trots är volymen och kvaliteten på forskningen som produceras inom dessa ämnen hög, möjligtvis som en följd av deras nischade ställning.

Av särskilt intresse för oss, och även välrepresenterade bland lågvolymdisciplinerna, är språk som inte hör till de större i Europa. Även språk med miljontals talare, såsom arabiska, japanska, thailändska och vietnamesiska, liksom språk av viktig kulturell betydelse, såsom bysantisk grekiska, tibetanska eller jiddisch anses ofta som "mindre ämnen". Många av dessa så kallade mindre ämnen är enskilda språk, till exempel albanska, frisiska och sorbiska, men andra, som exempelvis kaukasiska studier, indologi, iranska studier etc. täcker ett stort antal

(besläktade och/eller obesläktade) språk och kulturer. Som en följd av detta kan inte varje universitet där ett sådant ämne finns representerat väntas täcka samtliga språk som hör till nämnda ämne, och detta är faktiskt situationen vid alla institutioner vid samtliga europeiska universitet där man undervisar i finsk-ugriska/uraliska studier. Detta är kanske inte ett problem i sig, men det medför att studenter som är intresserade i ämnet inte har tillgång till hela dess bredd när de endast studerar vid sina hemuniversitet.

Det var just denna begränsning för studenter som partnerskapet mellan nio europeiska universitet (ELTE Budapest, Hamburg, Helsingfors, LMU München, Szeged, Tartu, Åbo, Uppsala, Wien) ämnade bryta, och det logiska sättet att uppnå detta var genom samarbete. Självklart fanns och finns det redan samarbete genom personliga kontakter mellan forskare vid olika universitet, något som bara är att vänta för en lågvolymdisciplin. På officiell nivå finns även kontakter via program riktade till såväl studenter som lärare, så som Erasmus och Erasmus+. Trots den stora betydelse och nytta sådana förbindelser har så är de tillfälliga både vad gäller personliga kontakter och vad gäller utbytesprogram universitet emellan; vad de har gemensamt är att de båda är bilaterala. Vår målsättning var därför att skapa ett ramverk för att sammankoppla så många universitet som möjligt, med två huvudsakliga mål: 1) att tidigt integrera studenter från olika universitet i den vetenskapliga gemenskapen, och 2) att möjliggöra ett multilateralt informationsflöde för att öka kontakten studenter sinsemellan, liksom även kontakten mellan studenter och lärare samt kontakten lärare sinsemellan, och dessutom utveckla lärande och de resurser som lärande kräver. Högre lärosäten värdesätter i allmänhet målsättningen att lärande och forskning ska stärka varandra ömsesidigt. På grund av sin låga volym så gynnas dock uraliska studier i synnerhet av en nära kontakt mellan lärare och studenter. I dessa samarbetsmiljöer skapas kunskap gemensamt och forskningsresultat kan enkelt delas. Detta stimulerar studenternas intresse och hjälper personalen att utveckla undervisningsinnehåll och -metoder.

På ett mer abstrakt plan så bidrar främjandet av språkinläring och språklig mångfald också onekligen till att öka kunskap om existensen, mångfalden och betydelsen av mindre språk – språk som i många fall talas som modersmål av EU-medborgare. Detta är en målsättning som den Europeiska unionen stöttar genom sin grundläggande princip av flerspråkighet, och även i synnerhet genom EU-kommissionens främjande av språklig mångfald, även om minoritetsspråks rättsliga

ställning och den utsträckning i vilken de emottar stöd är beroende av varje enskilt lands regering.

Denna rapport syftar till att kortfattat beskriva vad vi har lärt oss inom nuvarande projekt, och vad vi tror kan komma att vara till nytta för andra lågvolymdiscipliner.

2. Tidigare projekt

Av nuvarande nio partners deltog åtta (Hamburg, Helsingfors, LMU München, Szeged, Uppsala, Tartu, Åbo, Wien) i det internationella projektet InFUSE (*Integrating Finno-Ugric Studies in Europe*; 2015-2018; bidragsöverenskommelse nr 2015-1-DE01-KA203-002216). Även detta projekt innefattade kurser med så kallad "blended mobility", med nätbaserade delkurser inom ett antal uraliska språk, språknoder och lingvistiska teman; dessa kurser hölls av lärare från Hamburg (*Introduction to Samoyedic studies*), Szeged (*Lexicology and lexical typology*), Tartu (*the Kamas language*), Åbo (*the Mordvin language*), Uppsala (*Introduction to minor Finnic languages*) och Wien (*the Udmurt language*). Dessa kurser bestod alltså av nätbaserad undervisning, men även av campusundervisning vid de olika deltagande universiteten.

InFUSE-projektet visade att: 1) studenterna var exalterade över att kunna delta i kurser vid partneruniversitet som de inte skulle kunnat ta del av i vanliga fall av geografiska eller andra praktiska skäl, och studenterna var väldigt nöjda med undervisningen; 2) studenterna kunde utveckla och bredda sin digitala kompetens som en följd av de nätbaserade delkurserna, och 3) studenterna kunde individualisera sin utbildning genom att få tillgång till en samling högkvalitativa kurser utöver deras sedvanliga läroplaner. Vi märkte även av ett intresse från studenter utanför konsortiet, till och med utanför Europa.

Vidare gav samarbetet mellan projektdeltagarna även en djupare insikt i de undervisningsmetoder och -praktiker som olika partners nyttjar, något som var av stort värde särskilt vad gäller utvecklandet av mer användbara IKT-funktioner inom undervisningen.

3. Studenterfarenheter

I det nuvarande COPIUS-projektet så var deltagande partners, det vill säga personalen vid de deltagande universiteten, i regelbunden kontakt, så väl via mejl

som via månatliga online-möten och vid vinterskolor och sommarworkshops. Därför fanns en regelbunden diskussion om hur projektet fortlöpte och vad som skulle kunna förbättras eller förändras. Eftersom projektet i huvudsak riktas gentemot universitetsarbetets utbildningsdel, snarare än gentemot forskning, så ansåg vi det som otroligt viktigt att de deltagande studenterna skulle kunna utvärdera vinterskolor och sommarworkshops anonymt. Detta gav oss mycket information som ofta var av praktiskt värde. I det följande presenteras ett urval av (stilistiskt och ortografiskt oförändrade) kommentarer från studenter vid vinterskolor och sommarworkshops som anordnats inom ramen för COPIUS-projektet. Dessa kommentarer illustrerar med all önskvärd tydlighet studenternas behov, tankar, önskemål och åsikter (eftersom de aktiviteter som anordnats av konsortiet genomfördes på engelska så är även kommentarerna på engelska):

i) Studenternas insikt om att de inte är ensamma:

- *Meeting like minded people*
- *Meeting other students*
- *meeting people, being a part of the Finno-Ugric family of the winter school.*
- *Meeting people from different universities*

(2019 Hamburg Winter School)

- *Seeing people from other universities, learning new.*
- *Talking to people from other universities*

(2019 Turku Summer Workshop)

- *the possibility to meet other Finno-Ugric studies' students and staff from other universities*

- *Being surrounded by Fennougristics <3*
- *Its general nature as a place where students can gather and have fun while discussing things relevant to their studies.*
- *making contacts with other students/professors*
- *Being able to catch up with and/or get to know the students and teachers of other universities.*
- *getting to know a different university, meeting other students*

(2020 Budapest Winter School)

- *Being able to see each other and communicate.*

(2021 Helsinki Winter School)

ii) Det faktum att de inte är ensamma och att deras disciplin, som kan vara ett mindre ämnesområde vid deras hemuniversitet, i själva verket också är en del av ett större och vidare paneuropeiskt nätverk är något som uppmuntrade och möjliggjorde för många studenter att utbyta idéer om sitt forskningsområde med studenter från andra universitet samt generera forskningsidéer:

- *discuss things and maybe plan to do some collaboration or write a paper together*

(2019 Hamburg Winter School)

- *inspiring conversations*

(2020 Budapest Winter School)

- *Also seeing relevant studies, research results and current project on the field opened my eyes to see how broadly uralistics can be researched on a global level.*
- *Getting a glimpse of the diversity and character of the Finno-Ugric studies.*
- *to get some feedback and suggestions on my own project*
- *I've been in my own university's bubble for so long that it was really refreshing to see what other people are doing in these fields and how they were approaching similar tasks. It gave me a lot of new things to think about and I met a lot of people that I'd love to keep in contact with.*

(2021 Helsinki Winter School)

iii) Studenterna visade därför också ett stort intresse i språk och ämnen som man inte undervisar i vid deras respektive hemuniversitet:

- *nganasan super fun.*

(2019 Hamburg Winter School)

- *Getting acquainted with a language that I would otherwise have no possibility to learn.*
- *Getting the chance to learn Mari*
- *Getting to talk about Mari with students and faculty members from a variety of universities*

- *To learn a non-mainstream Uralic language on the linguistic area that interests me the most.*
- *Getting to talk about Mari with students and faculty members from a variety of universities, and just generally being exposed to new info relating to Mari culture.*

(2019 Turku Summer Workshop)

- *possibility to learn a new Finno-Ugric language*

(2020 Budapest Winter School)

- *The course in Inari Saami was for me the most anticipated one and it was enjoyable.*

(2021 Helsinki Winter School)

iv) Studenterna värdesätter inte bara ämneskunskap och språk som man inte undervisar i vid deras respektive hemuniversitet, utan de drar även stor nytta av att lära sig om bekanta ämnen från nya perspektiv. Således bör en samordning av forskning inte endast ha för avsikt att maximera utbudet av teman som är tillgängliga för studenterna vid varje enskilt universitet, utan även att diversifiera perspektiven på centrala ämneskunskaper. Att lära sig om ett och samma ämne från olika lärare vid olika universitet är lika viktigt som att lära sig om olika ämnen. Dessa ämnen påpekades av många studenter i utvärderingarna:

- *learning about different frameworks of research.*
- *finding out who works with what*

- *The people are nice and from a great variety of universities and research topics*
- *the possibility to discuss relevant topics with students working in similar/different subfields*
- *the possibility to present own ideas and learn something new, reflect on my previous knowledge on the studied topics*
- *The IS [= information structure] workshop is really necessary for my own research and I got all the help I needed from the teachers.*

(2019 Hamburg Winter School)

- *I didn't know I was interested in this topic until she made me interested in it.*

(2020 Budapest Winter School)

- *As always, it is very interesting to hear from colleagues' new research.*
- *Getting hear about the on going research in the field*
- *Mainly that it provided a possibility for me to achieve knowledge in the field of Finno-Ugric studies that I would probably never achieve from only doing my regular studies at university.*

(2021 Helsinki Winter School)

v) Ett antal studenter som deltagit vid mer än en vinterskola eller sommarworkshop nämnde som en höjdpunkt möjligheten att återse studenter från andra universitet, något som är av högsta vikt för utvecklingen av ett universitetsöverskridande nätverk:

- *Meeting old and new friends*
- *Meeting old and new people.*

(2020 Budapest Winter School)

vi) Ökad kontakt mellan personal och studenter från olika universitet är något som varmt välkomnas:

- *Talking to teachers and students from other universities*
- *the teachers are approachable*

(2019 Hamburg Winter School)

- *the possibility to meet other Finno-Ugric studies' students and staff from other universities*
- *Being able to catch up with and/or get to know the students and teachers of other universities.*
- *making contacts with other students/professors*

(2020 Budapest Winter School)

- *Also the organisers and teachers were fantastic*

(2021 Helsinki Winter School)

vii) Det är också viktigt med kontakt mellan studenter och forskare tidigt i karriären från olika deltagande universitet och länder; för studenter är det motiverande att se utvecklingen från student till forskare:

- *Also, it is really motivating that 2 years ago she was in Vienna as a student-participant and now she had one of the guest lectures.*

(2020 Budapest Winter School)

- *the opportunity to meet all those experienced students and get a notion of projects one might work on later*

(2021 Helsinki Winter School)

viii) Utvärderingarna ger oss även en hel del insikt om vad studenterna skulle vilja lära sig i framtiden; detta kan tas tillvara på av lärarna vid de olika universiteten, men även i framtida projekt. Detta innefattade förstås språk som ännu inte har undervisats i eller som undervisades i innan studenten hade möjlighet att delta, men kanske ännu viktigare var kommentarer som rörde allmänna ämnen som studenterna var intresserade av:

- *Sociolinguistic questions: language shift and preservation as well as revitalisation.*
- *Reported speech and thought constructions*
- *Language acquisition*
- *Some topic on psycholinguistics*
- *social linguistics, social pragmatics*
- *Something differing from just linguistic topics*

(2019 Hamburg Winter School)

- *Theoretical lectures on interdisciplinary research*
- *more sociolinguistics, extra info on the current state of affairs, maybe info on fieldwork*
- *Corpus-based approaches to learning/teaching foreign languages*
- *Grammaticalization and language contacts*

(2019 Turku Summer Workshop)

- *Computer linguistics / corpus linguistics*
- *a more differentiated treatment of Chomskyan generative grammar or any generative framework*
- *Fieldwork, pragmatics, sociolinguistics*
- *Language revitalisation*
- *How to deal with sources in languages you don't read*

(2020 Budapest Winter School)

- *More computational linguistics, maybe a small course in Python?*
- *Definitely a basic course on language revitalization.*

- *Courses on minority Finnic languages such as Ludic, Votic, Ludza, Izhorian etc. :)*
- *Other minority/endangered languages. Social linguistics, dialects etc.*
- *Language and culture revitalization projects, especially in the disappearing communities*
- *functional-cognitive linguistics*
- *general scientific skills (scientific writing in Uralic studies)*
- *maybe to do smth more on collaboration between "pure" linguists and computational linguists, workshops on developing and evaluating resources; also some discussions on revitalization or similar stuff (how to make it work, what techniques work, what resources are most helpful, etc.)*

(2021 Helsinki Winter School)

Vissa av dessa kommentarer var av omedelbart värde: eftersom det anordnades en nätbaserad kurs med en sommarworkshop i fältarbete 2021 så kunde studenternas kommentarer från tidigare år gällande fältarbete tas i beaktande. Andra kommentarer gällande ämnen som studenterna föreslog var av mer allmän karaktär, något som indikerar att dessa ämnen både är 1) av stort intresse för studenterna, och 2) kanske inte undervisas i så ofta som de skulle kunna göras vid de deltagande universiteten eller, om sådana kurser erbjuds, så ges de kanske vid lingvistikinstitutioner och inte vid finsk-ugriska/uraliska avdelningar. Dessa är således teman som skulle kunna tas i beaktande när läroplaner anpassas och/eller utvecklas, och som skulle kunna leda till ökat intresse från studenter och möjligtvis ett intag på olika nivåer.

4. Personalerfarenheter

Återkopplingen från lärarna vid våra undervisningstillfällen, som innefattande såväl anställd personal vid institutionerna i vårt nätverk som externa akademiker anlidade för att delta vid enskilda undervisningstillfällen, var också upplysande:

- *I very much enjoyed seeing students connect with like-minded students at the winter schools and summer workshops*
- *The winter schools also gave staff the possibility to reconnect in person and discuss matters pertaining to teaching and research at our own universities*
- *There's obviously contact between the universities at staff level, but I don't often get the chance to talk to students from other universities*
- *Having recently moved from the student side to the staff, the networking platform that includes both students and professors helped me in this transition. I feel like I have actually been introduced into the community of practice.*
- *At the beginning some new students tended to stay with other students from their own universities, but you could see them mix more day-by-day*
- *Though there is obviously a formal difference between staff and students there did not in fact seem to be formal divide between them*
- *Especially interesting I find colloquia, taking about half a day at each winter school, where the MA and PhD students present the results of their research. It is a gain for students who can get feedback from practically all experts in the field, and in different theoretical frameworks. It is a gain for the staff, too, as it is a possibility to learn new ideas and approaches from the next generation.*
- *During the winter schools, you do not simply discuss your teaching practices and experiences with your colleagues, you actually see them teach, which is much more insightful.*

Även om personal har kontakt med annan personal relativt ofta, antingen vid bilaterala universitetsbesök eller vid konferenser, så äger kontakt mellan personal

och studenter från andra universitet vanligtvis nästan bara rum vid lärarutbyten, vanligtvis inom ramarna för Erasmus+. Under sådana utbyten är kontakten mellan personal och studenter i många fall begränsad till faktiska undervisningstimmar, men under de vinterskolor och sommarworkshops som anordnats inom ramen för COPIUS så förekommer sådan kontakt i större utsträckning, då personal och studenter arbetar tillsammans under en vecka (eller ännu längre när ankomst- och avresedatum tas i beaktande). Detta skapar och främjar i sin tur många fler tillfällen att diskutera aktuella studie- och arbetsrelaterade ärenden, liksom även framtida planer gällande språk, kulturer och områden av särskilt intresse, potentiella doktorsexamina och tillgängliga tjänster, arbetstillfällen etc.; det faktum att det utöver undervisningsrelaterade aktiviteter även förekommer informella träffar skapar också många tillfällen för informell diskussion.

5. Erfarenhetsåterföring från projektaktiviteter

Aktiviteterna som bedrivits genom COPIUS-projektet kan delas in i två grupper: a) intellektuell output, så som skapandet av en onlinelärplattform som inkluderar såväl teoretiska som praktiska enheter, och b) aktiviteter såsom vinterskolor och delvis distansbaserade evenemang som består av nätbaserad undervisning kombinerad med sommarworkshops.

a) Framtagandet av intellektuell output var beroende av ett nära samarbete mellan de deltagande parterna. Trots redan befintliga kontakter mellan personal från de olika universiteten och en skenbar medvetenhet om varandras specialiteter och intressen så gav det nära samarbetet oss en mycket tydligare bild av exakt vilka starka sidor varje partner har. Detta kunde sedan tas i beaktande i framtagandet av olika sorters output, exempelvis i form av hjälp från andra parter till de som var ansvariga för en specifik uppgift, men även i mer detaljerad planering av vinterskolor och sommarworkshops.

b) Fördelarna med aktiviteterna som har organiserats av konsortiet, såsom vinterskolor och sommarworkshops, är tydliga: både studenter och lärare drar stor nytta av kontakt med andra studenter och med personal. Särskilt studenter, men även lärare, drar nytta av att jämföra och kontrastera sina egna universitet (med tillhörande läroplaner, program, språk som man undervisar i, bi- och multilaterala kontakter etc.) med vad som erbjuds vid andra lärosäten. De nätbaserade kurserna var också väldigt framgångsrika, men i detta avseende var studenternas

utvärderingar till stor del avhängiga den erfarenhet de respektive universiteten hade av nätbaserad undervisning; detta skilde sig naturligtvis mellan olika universitet.

Som en följd av coronaviruspandemin behövde vissa aktiviteter anordnas helt och hållet i nätbaserat format, men detta var lätt genomförbart och ledde i vissa fall även till en (ofrivillig) förbättring av färdigheterna i nätbaserad undervisning. Mer specifikt så anordnades såväl vinterskolan 2021 som sommarworkshopen 2020 och 2021 helt och hållet digitalt. Å ena sidan krävde detta en del anpassningar vad gällde struktur, såsom att göra scheman mer flexibla för att kunna ta hänsyn till olika tidszoner och överlappande aktiviteter vid studenternas respektive hemuniversitet. Å andra sidan så ledde detta till ett flertal möjligheter som annars inte hade varit tillgängliga, eller som vi inte kommit att tänka på tidigare år. Exempelvis kunde vi få experter från flera olika ämnesområden att delta genom att förbereda undervisning och undervisningsmaterial samt kommentera studentarbeten, fritt från geografiska begränsningar. Eftersom resestipendier inte var nödvändiga för deltagande studenter så kunde vi vidare fritt annonsera våra undervisningsaktiviteter och öppna upp dessa även för intresserade och kvalificerade studenter utanför vårt nätverk, en möjlighet som ett antal studenter av olika bakgrund valde att ta (t ex studenter med ett intresse i vårt ämnesområde från universitet utan särskilda institutioner för uraliska/finsk-ugriska studier, eller studenter av närliggande ämnesområden, så som turkiska studier). En annan positiv aspekt är att studenter som regel har färre spärrar för att ställa frågor och för att ge återkoppling och kommentarer via en nästintill anonym chatt där man inte måste avbryta läraren, jämfört med i en klassrumsmiljö. Även om det var någorlunda utmanande att hålla samman deltagare och att organisera informell kommunikation så tillgodosågs dessa målsättningar via sociala arrangemang och dagliga sessioner där studenter presenterade sina egna forskningsprojekt. Allt detta återspeglas i studenternas återkopplingar, som i regel var väldigt positiva:

- *I think I learned a lot of new things, new ways of thinking. Besides now I am not that sceptical when it's about online resources*
- *I liked the fact that the Winter School was very flexible*

- *It actually worked very well. The class was easy to follow and I could manage my own time for home assignments. I also think that asking questions via chat worked out nicely, the teacher interacted with the students and answered all the questions*
- *The format reminded that of the winter school and was totally good. The schedule was not too tight and flexible enough to manage. So actually I really enjoyed it like this.*
- *Despite the challenges brought by this global situation, the fact that this time Winter School was held online, lowered the threshold to participate in it. That factor probably brought completely new faces, like me, to the Winter School.*
- *I really liked that it happened! It was good that I could participate, I would not have been able to participate otherwise*
- *It was much cheaper and less time overhead not to have to travel. Because the number of participants was not limited by the size of the classroom it was possible for non-student researchers to participate*
- *The social events were pretty good <...> And they worked surprisingly good, even in online form*
- *In a year when everything else was cancelled or postponed, I am happy that the Winter School still took place. This provided the enjoyable exchange with others*

(2021 Helsinki Winter School)

6. Slutsatser

Det huvudsakliga resultatet av COPIUS-projektet – en idé som hade sitt ursprung i vinterskolorna som tidigare hade anordnats av sex av parterna i det nuvarande konsortiet via Erasmus Intensive Programmes – är de otroligt starka band som nu finns mellan de deltagande universiteterna. Dessa band fanns även förut, men de var

då av en mer bilateral karaktär, och var inte på något sätt jämförbara med det multilaterala nätverk vi nu har skapat. Beständigheten av sådana band beror förstås delvis på: a) bi- och multilaterala personliga kontakter mellan personalen vid de deltagande universiteten, och b) deras integration i faktiska projekt så som det nuvarande; existerande kontakter genom ramverk som exempelvis Erasmus+ bidrar ytterligare till denna beständighet. Vi är dock övertygade om att de befintliga kontakterna kommer att överskrida formella projektstrukturer av följande skäl:

i) personalen vid de deltagande universiteten har nu en mycket bättre översikt av vad övriga universitet gör och vad deras respektive specialiteter är, såsom i) språk som undervisas; ii) språkliga intresseområden (dessa två punkter överensstämmer ofta inte); teoretiska ramverk som nyttjas; kontakt med närbesläktade fält (t ex sibiriska studier i Hamburg, turkiska språk i Szeged, minoritetsstudier i Uppsala, indoeuropeiska språk i Wien etc.); hit hör även medvetenheten om existensen av dessa närbesläktade ämnesområden vid de deltagande universiteten;

ii) som en följd av de mycket upplysande utvärderingarna har personalen vid de deltagande universiteten en mycket bättre uppfattning av vad deras egna studenter och studenter vid andra deltagande universitet är intresserade av;

iii) som en följd av vinterskolor och sommarworkshops har personalen vid de deltagande universiteten också en mycket bättre uppfattning om vilka lovande studenter som finns vid övriga universitet. Detta har redan lett till att åtminstone en student vid ett universitet har fått en doktorandanställning vid ett annat av de deltagande universiteten. Utan möjligheten att lära känna varandra vid vinterskolor och sommarworkshops så hade studenten i fråga kanske inte känt till den tillgängliga tjänsten, och hade kanske endast känt till lite eller inget om det aktuella universitetet. Vidare hade studenten kanske inte haft möjlighet att direkt fråga relevant personal om den aktuella tjänsten, och kanske skulle hen inte heller ha sökt tjänsten;

iv) efter att konsortiet har arrangerat flera aktiviteter vid de deltagande universiteten – från den första vinterskolan och vidare – så har många studenter och personal utvecklat en starkare känsla av tillhörighet. Särskilt vad gäller studenterna så vågar vi påstå att många av dem nu ser på sig själva som en del av en större gemenskap av likasinnade människor med liknande intressen (även om detta inte är lätt att mäta så visar studenternas utvärderingar att detta verkligen är fallet, liksom även de vänskapsband som vi personligen har sett utvecklas). Många, om inte alla, av den deltagande personalen har nu också en starkare känsla av samhörighet; utöver vår

respektive affiliering med vårt eget universitet och utöver det faktum att vi är en grupp individer från olika universitet i olika länder, med olika färdigheter och intressen, så utgör vi nu – som ett direkt resultat av det välfungerande, officiella, paneuropeiska COPIUS-konsortiet – definitivt ett mycket mer sammansvetsat nätverk, ett som inte existerade som sådant sedan innan. I diskussioner om framtida projekt så framstod det som självklart att om möjligt så skulle vi vilja involvera samtliga partners, och helst även andra intresserade parter, och således är vi nu också intresserade av nya partners;

v) som en följd av de närmare kontakterna mellan studenter (något som återigen bekräftas av kommentarerna i utvärderingarna) och personal så kommer studenter som tidigare entusiastiskt deltagit i ett antal av aktiviteterna men som nu har lyckats gå vidare till en vetenskaplig karriär i all sannolikhet bära vidare idealet av närmare kontakt mellan universiteten där undervisning och studier inom detta lågvolymfält bedrivs. Vidare så bidrar samarbetet mellan de deltagande universiteten till framtagandet av värdefulla forskningsresultat för de grupper vilkas språk och kulturer vi studerar; nästan samtliga av dessa flerspråkiga grupper talar minoritetsspråk, för vilka forskning har visat sig vara av ovärderlig betydelse i strävandena att bibehålla deras respektive immateriella arv.

Alla dessa faktorer har således lett till en långsiktig internationell och virtuell praktisk gemenskap med rutiner för samarbete och kommunikation som har etablerats, förbättrats och främjats av dessa gemensamma strävanden. Eftersom deras materiella bas finns i existerande institutioner samt dessas praktiker och värderingar så får detta oss att tro att beständigheten i denna gemenskap inte är direkt beroende av något särskilt projekt eller någon särskild grupp av personer, utan kommer att överskrida dessa.

Vår erfarenhet har också visat att det finns ett intresse utanför finsk-ugriska/uraliska forskares traditionella institutioner, och att studenter från andra institutioner och även från andra discipliner har visat ett intresse i våra aktiviteter. Detta måste tas i beaktande när vi i framtiden planerar vår kommunikation och våra spridningsstrategier. Intresset som "utomstående" har visat för vårt fält visar också att det kan vara värdefullt även för andra discipliner att överväga sina kommunikationsstrategier gentemot andra fält, inklusive vårt (om relevant). Vidare så har personal ofta andra (förlegade!) tankar om vad som kan vara användbara eller

effektiva kommunikationskanaler jämfört med vad studenter har. Detta innebär att studenters input är ovärderlig när man överväger hur sådana projekt bör offentliggöras och spridas.

Vårt projekt må ha haft finsk-ugriska/uraliska språk och kulturer i centrum, men då de bakgrundsfaktorer som har skisserats ovan och som har lett till skapandet av vår praktiska gemenskap inte är knutna till någon specifik disciplin, så menar vi att de är giltiga även för andra lågvolymsdiscipliner.